

אוסף המפות ע"ש ערן לאור בספרייה הלאומית

אוסף לאור כולל מפות עתיקות החל מן המאה ה-15, אטלסים עתיקים, ספרי מסעות בארץ ישראל ובעולם כולו, מדריכים, ספרים פרי עבודתם של חוקרי ארץ ישראל מן המאה ה-19, מילונים תנ"כיים וכרכי ביבליה בהם יש מפות. מפות ירושלים וארץ ישראל מהוות את מרכז האוסף; בנוסף, יש בו מפות עתיקות של שאר העולם, מפות מודרניות של ארץ ישראל וערים בתוכה (לפני ואחרי קום המדינה), מפות בנות זמננו היוצאות לאור בישראל ונמסרות לספריה על פי חוק עותקי חובה. סה"כ יש באוסף כ-5000 מפות עתיקות (עד 1900) ועוד כ-5000 מפות מודרניות. בנוסף, כולל האוסף ספרות עזר בתחום הקרטוגרפיה העתיקה, כתבי עת וספרי יעץ. המפות מקוטלגות כולן בקטלוג הממוחשב. סריקות זמינות כיום לכ-70% מן הפריטים המקוטלגים והשאיפה להשלים סריקת האוסף כולו בשנתיים הקרובות. הסריקות כוללות גם מפות ממקורות חיצוניים: ספריות בעולם ואספנים פרטיים. הסריקות זמינות לצפיה ולהורדה באיכות גבוהה באופן חופשי, למעט מפות שטרם פקעו זכויות היוצרים שלהן, ובהן הצפיה זמינה רק מתוך בנין הספרייה.

עיקר האוסף נתרם לספרייה ע"י מר ערן לאור בשנת 1975. את צמיחתו והרכבו תאר כ"דומה לתאור העולם כפי שהיה מקובל בימי הביניים – ירושלים כטבור העולם. סביב ירושלים במעגל מתרחב תאורי ארץ ישראל, והמזרח התיכון...". האוסף כולל מפות עתיקות ציוריות בדגש דתי בצד מפות מדידה מודרניות, והוא מציע חומר ראשוני לסטודנטים וחוקרים בתחום הקרטוגרפיה העתיקה והחדשה, בתחומי גיאוגרפיה הסטורית והסטוריה כללית, חוקרים בתולדות האמנות, חוקרי תולדות עם ישראל בארץ ובתפוצות, אדריכלים ומתכנני ערים, חוקרי ירושלים, אוצרי מוזיאונים ותערוכות, תלמידי בתי ספר, מבקרים מן הארץ ומחו"ל.